

Posudek na bakalářskou práci

Název: Multietnické prostředí dětského letního tábora Armády spásy v Texasu

Autor: Pavel Dolejský

Fakulta humanitních studií UK, Praha 2007, 62 s. + 6 s. příloh

Tématem bakalářské práce Pavla Dolejského se stala otázka projevů rasismu a multikulturních postojů účastníků letního dětského tábora v Texasu (USA), který pravidelně pořádá Armáda spásy. Zvolený úkol se autor rozhodl řešit na základě dat, která získal v průběhu tří pobytů na tomto táboře. Tehdy se jako vedoucí chlapeckého oddílu rozhodl stát se zúčastněným pozorovatelem dění v táboře a systematicky si zaznamenávat zejména jednání a promluvy „táborníků“ – dětí i dospělých zaměstnanců a dobrovolníků, které by odkazovaly na reflexi vnější lidské variability. V práci se pak téměř výhradně operuje s informacemi z letního tábora roku 2006.

Z úvodu práce lze tušit, že vnitřní motivací autora zabývat se zvoleným problémem je snaha přispět k posílení multikulturalismu a etnické/rasové tolerance. Svoji naději na změnu pak Pavel Dolejský spojuje s neziskovým sektorem. Tyto pasáže ovšem čtenáře matou, text bakalářské práce samozřejmě neřeší problematiku neziskového sektoru, navíc ani Armáda spásy není jako nezisková organizace v USA pojímána, je-li etablována jako církev. Do budoucna bych proto doporučovala koncipovat samostatnou kapitolu směřující k aplikované antropologii až v závěru práce jako možnost zhodnocení získaných poznatků.

Teoreticky Pavel Dolejský zarámoval vlastní interpretace výkladem o konceptu rasa, národ, etnická skupina a multikulturalismus. Z logiky zadání práce mu tato výkladová část mohla pomoci v uchopení a porozumění následných zjištění – tedy k analýze shromážděných dat. Zároveň v této souvislosti autor dobře koncipoval strukturu této části práce, když se snažil upozornit na odlišné konceptualizace pojmů v USA a Evropě. Přesto ovšem by bylo lze tuto teoretickou část zejména po formulační stránce a stránce vnitřní strukturace textu doprecizovat ve prospěch vyšší sdělnosti myšlenky a zejména nastolení přesných kontur, k nimž by se pak autor mohl vracet ve vlastním výkladu a odkazovat na ně. Mnoho informací je nadbytečných (např. jak mohly pojímat rasy staří Egypťané, kdyby to slovo znali, vývoj konceptů sledovaných pojmů, souvislost rasismu a socialismu), jiné jsou nadhozené a nedovysvětlené. V této souvislosti by mne například zajímalo, proč si autor myslí, že se v USA nemusí vyvíjet snaha „shora“, aby si lidé uvědomili sounáležitost.

Rozpolcenost vize a reality života v USA se pak ukazuje ve vhodně zařazené kapitole o etnické/rasové skladbě USA a sledovaného regionu. Tušená stigmatizace americké společnosti rasou připravuje čtenáře na vlastní výkladovou část. V této souvislosti by mne zajímalo, zda Hispánci jsou pokládáni v USA za bělochy. V případě, že nikoliv (jak jsem z textu vyrozuměla), počet bělochů musí být pod hranicí 53% již nyní a ne až v roce 2050 (s. 28).

Poměrně velká část textu bakalářské práce je věnována historii AS a zejména fungování sledovaného tábora. Toto uvedení do kontextu studované reality chápu jako nutné a vhodné, byť bych na mnohých místech uvítala podrobnější členění textu podnadpisy (např. Ředitel, dobrovolníci, atd.) a také detailnější popis aktivit, které jsou pro děti připravovány.

Naopak vsuvku o kostelu Potters house (s.40) by bylo lze vynechat, nebo nějak interpretačně vztáhnout k dění v táboře.

Obsahově stěžejní část práce sleduje postoje k vnější lidské variabilitě podle aktérů tábora, tedy podle pozice, kterou v táboře dospělí a děti zastávají. Zde je třeba ocenit, že Pavel Dolejský velice hezky zachází právě s pojmem rasa, tedy přesněji, ve výkladu se tomuto pojmu – neodvolává-li se na výpovědi a pohled aktérů – vyhýbá. Zároveň podává sumarizace, které potvrzují jeho analytické myšlení a autentickou zkušenost. Čtenáře však Pavel Dolejský jen málokdy seznamuje s daty, na nichž své závěry staví. Zajímavé by jistě bylo např., jak děti evropských kořenů vyvolávají rasové napětí u dětí, jejichž původ je mimo Evropu, atd. Důkladná analýza by totiž jistě posunula práci dál, ukázala by obsahové stereotypy s nimiž se pracuje, rozkryla by typové reakce aktérů – jejich interakce a eskalaci konfliktní situace. Autor ovšem v práci postupuje induktivně. Akcentuje svoji zpracovanou zkušenost a podpírá ji vhodnými příklady situace. Tak se dotýká a rozkrývá jen nejvrchnější etáž jevu.

Práce Pavla Dolejského je sondou do multietnické společnosti USA. Jako taková by mohla být cenná právě jako srovnávací studie pro prognózu vývoje společnosti v této oblasti vztahu. Zadání práce je tedy navýsost přínosné. Po obsahové stránce však text zůstává někdy dlužen očekáváním. Jako i u jiných bakalářů text trpí i formálními lapsy (např. v textu se odkazuje na literaturu, která není uvedena v soupisu literatury (Farnen), autor má problémy s předložkou se sedmým pádem (s. 27, 35), informace se opakují dokonce v téže větě (s. 39)).

Práci Pavla Dolejského hodnotím v pásmu okolo 30 bodů.

V Praze 28. srpna 2007

PhDr. Dana Bittnerová, CSc.